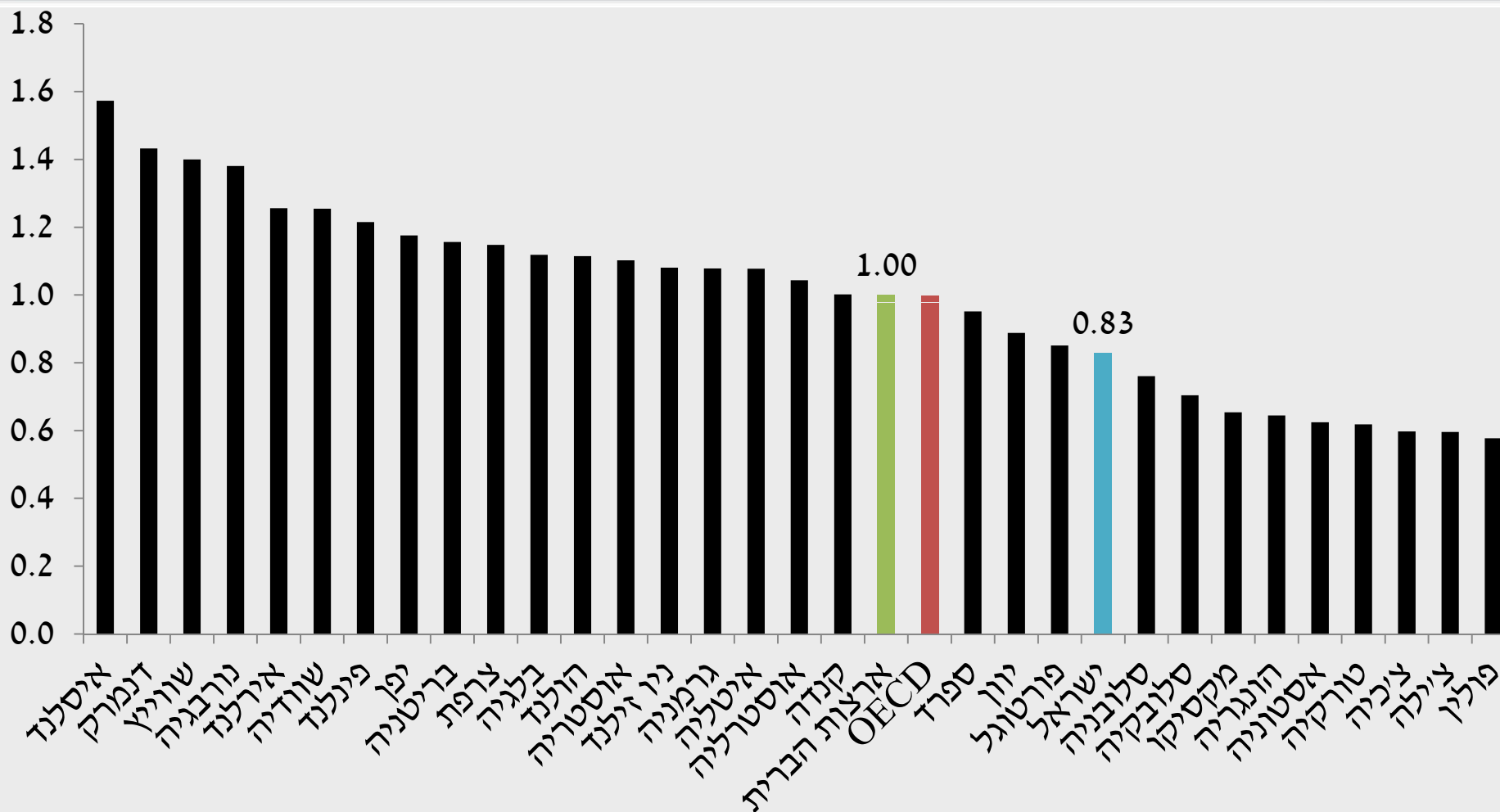

הסבר מקרו כלכלי ליוקר המחייה בישראל

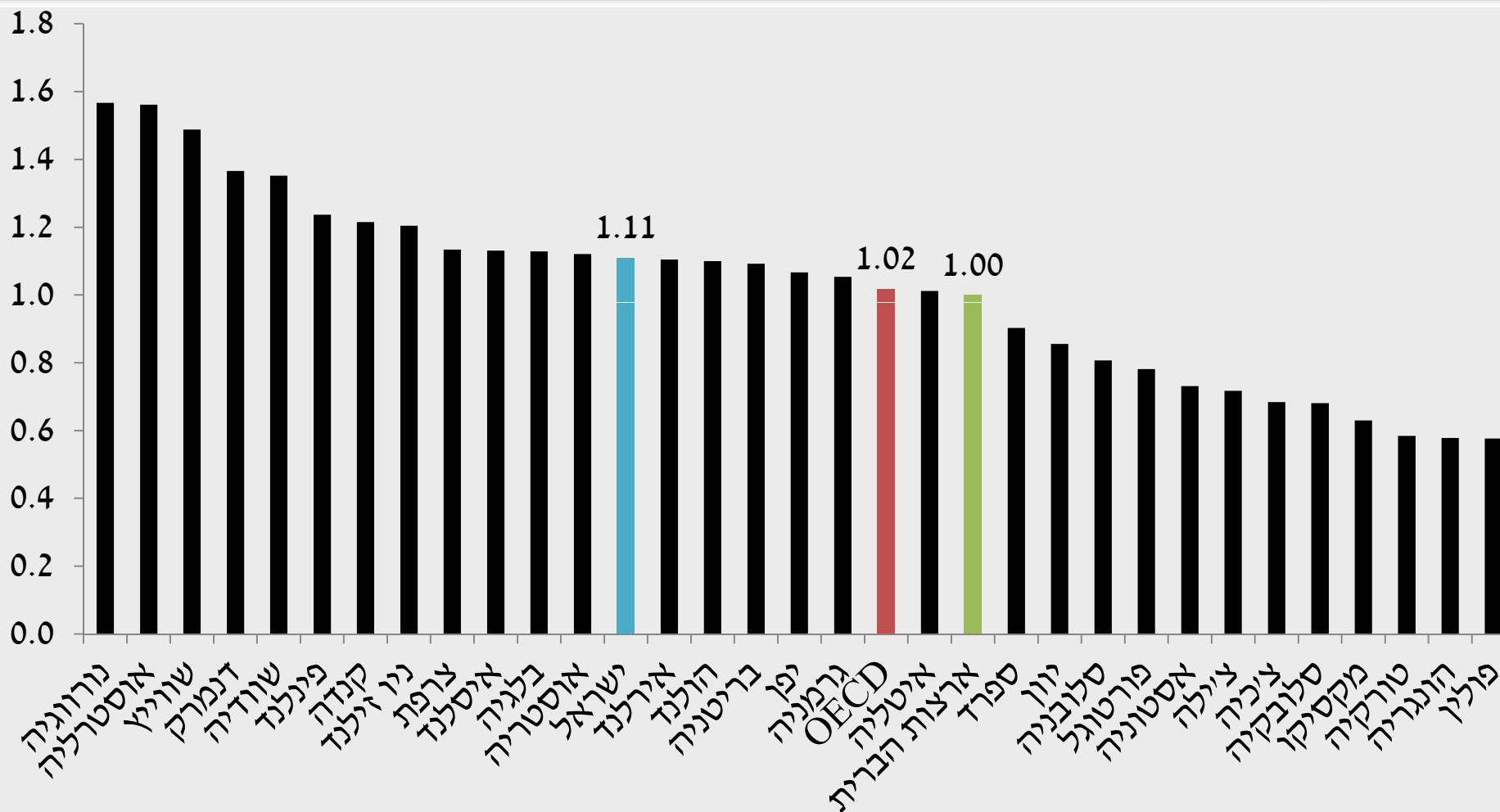
בשנת 2005 נזקקנו ל- \$ 83 על מנת לרכוש סל שעלה בארה"ב \$ 100

מקור: הבנק העולמי.

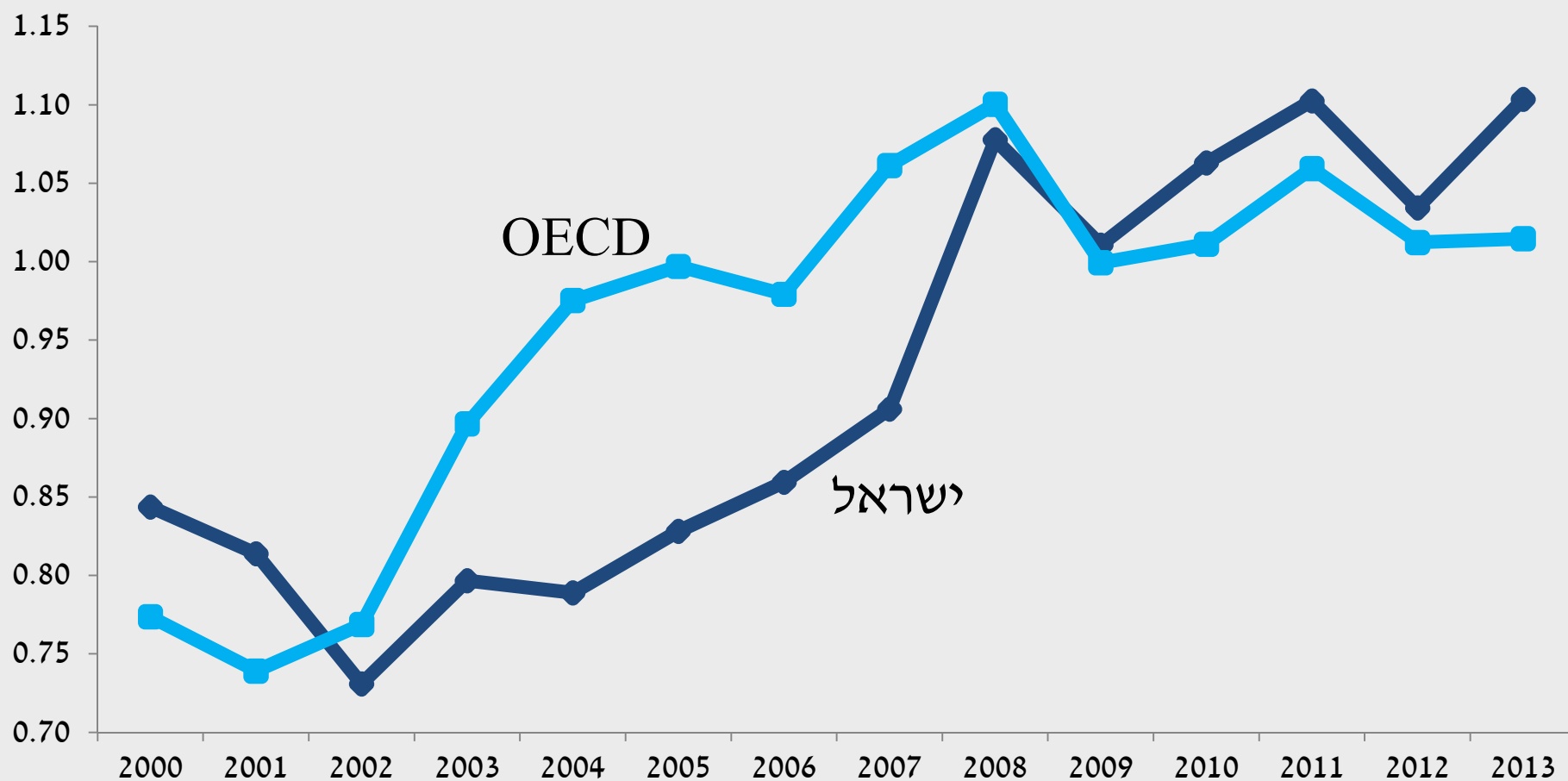

בשנת 2013 נזקקנו ל- 111 \$ על מנת לרכוש סל שעלה בארה"ב \$ 100

מקור: הבנק העולמי.

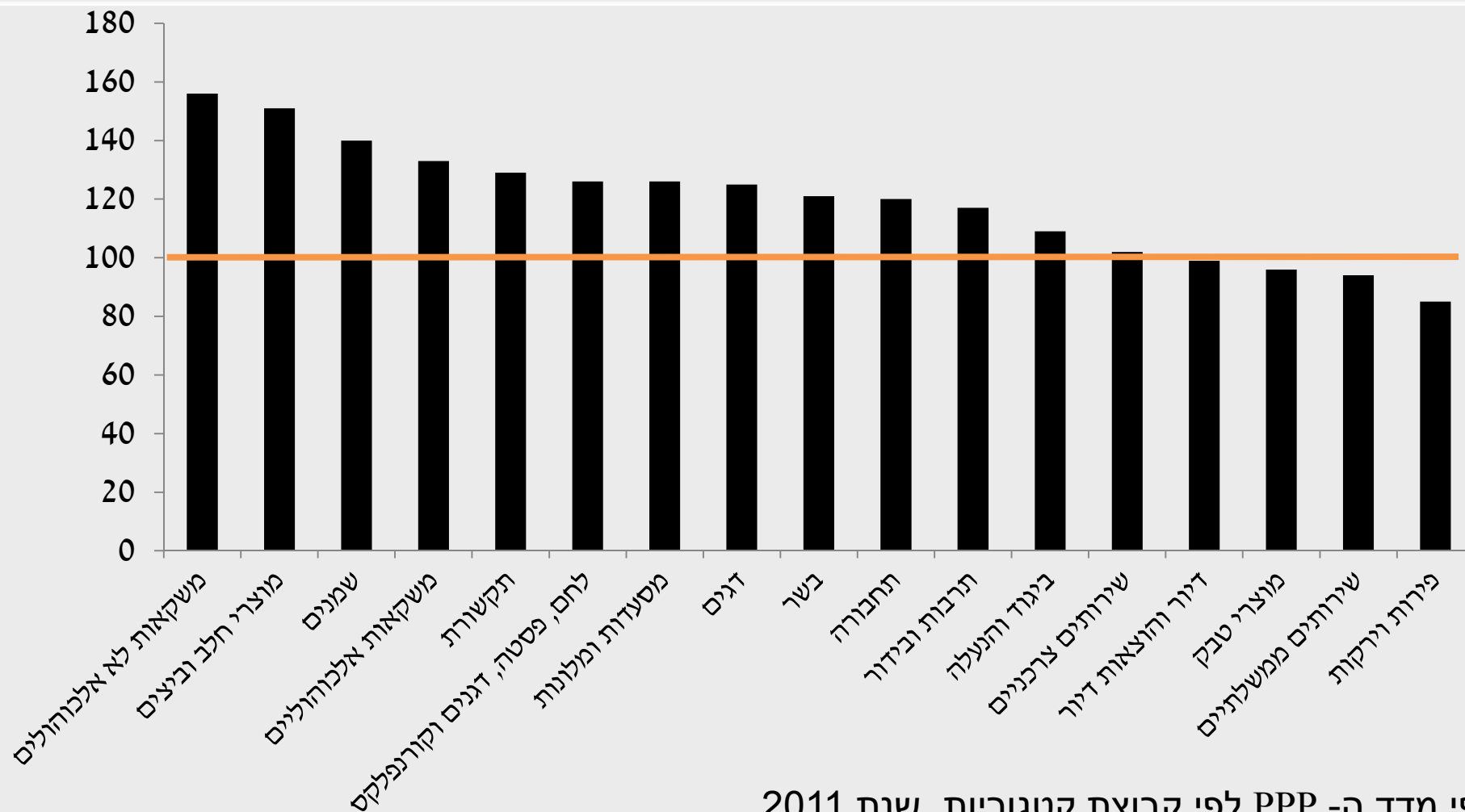
זאת אחרי שבין 2005 ל- 2008 נרשמה עלייה חדה ביחס ה- PPP בישראל ובאירופה

מקור: יחס ה- PPP על פי נתוני הבנק העולמי.
ארה"ב = 1.00

יש קטגוריות מוצרים המאופיינות ברמות מחירים גבוהות*, ויש שלא

*לפי מדד ה- PPP לפי קבוצת קטגוריות, שנת 2011.
מקור: OECD.

שאלות המחקר

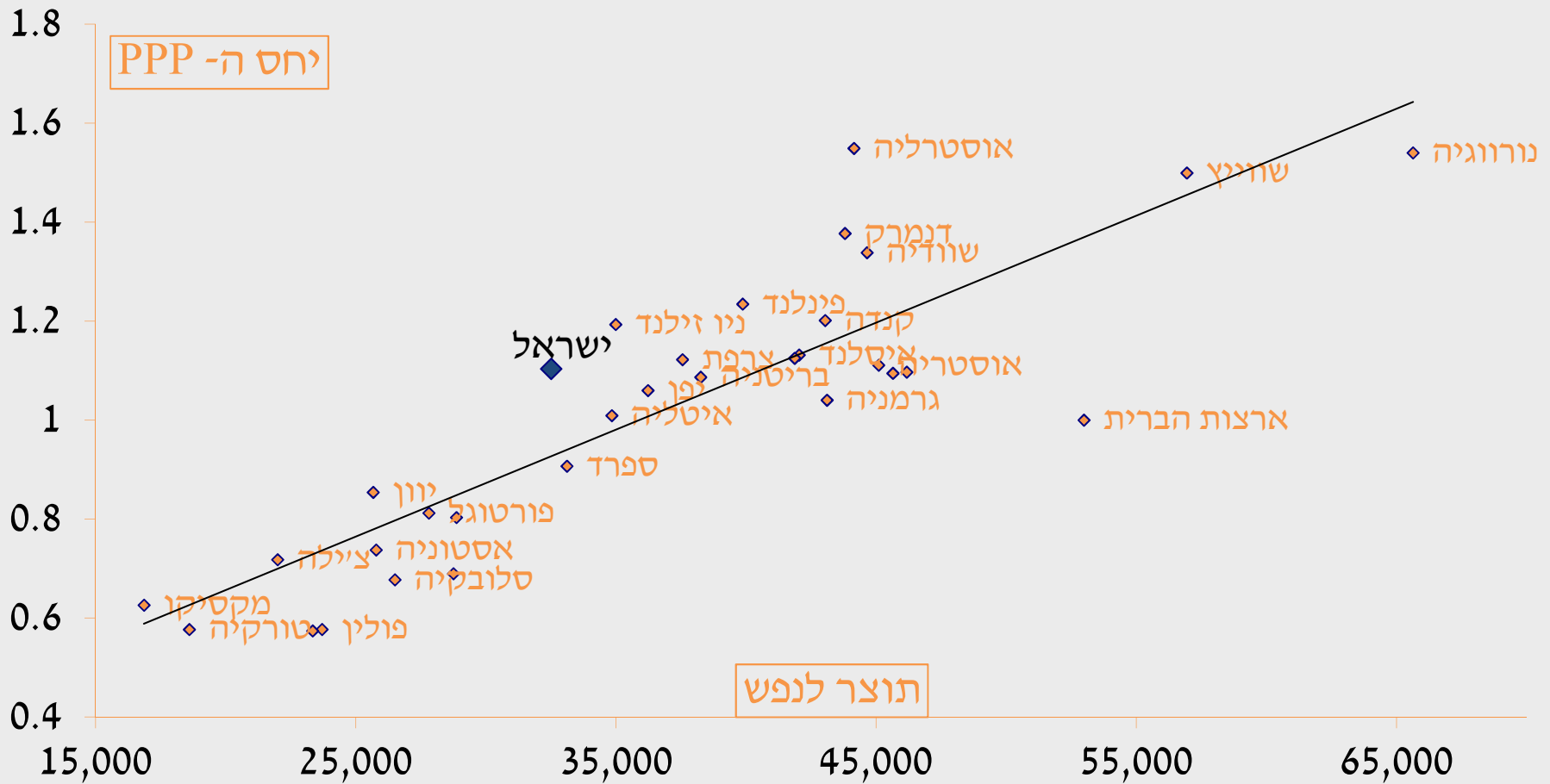
מהן הסיבות לפער במחירים ובכוח הקנייה של הצרכן הישראלי?

מה הוביל לעלייה המשמעותית ברמת המחירים היחסית בין 2005 ל-2008?

אילו ענפים בישראל מאופיינים ברמת מחירים גבוהה, ולמה?

ככל שהתוצר לנפש גבוה יותר, כך רמת המחירים גבוהה יותר ("The Penn effect")

מקור: עיבודים לנתוני הבנק העולמי וה-OECD.

איזה גורמים נוספים יכולים להסביר את רמות המחירים?

לוג ה- PPP	המשתנה התלוי
***-5.65	קבוע
***0.56	לוג התוצר לנפש
** -0.1	לוג הפתיחות לסחר חוץ כ- % מהתוצר
544	תצפיות
0.93	Adjusted R ²

בסוגריים מופיעות סטיות התקן
* $p < 0.10$, ** $p < 0.05$, *** $p < 0.01$

מה מידת ההשפעה של כל גורם?

פירוק הגורמים ליוקר המחיה בישראל (לעומת ממוצע ה-OECD), 2013

ההשפעה	ממוצע ה-OECD	בישראל	הגורם
-3.9%	36.6	32.5	רמת התוצר לנפש
+3.0%	75	49	חוסר הפתיחות לסחר חוץ
-0.9%			תחזית ה-PPP לישראל על פי שני הגורמים
+12.7%			בפועל*

שאלות המחקר

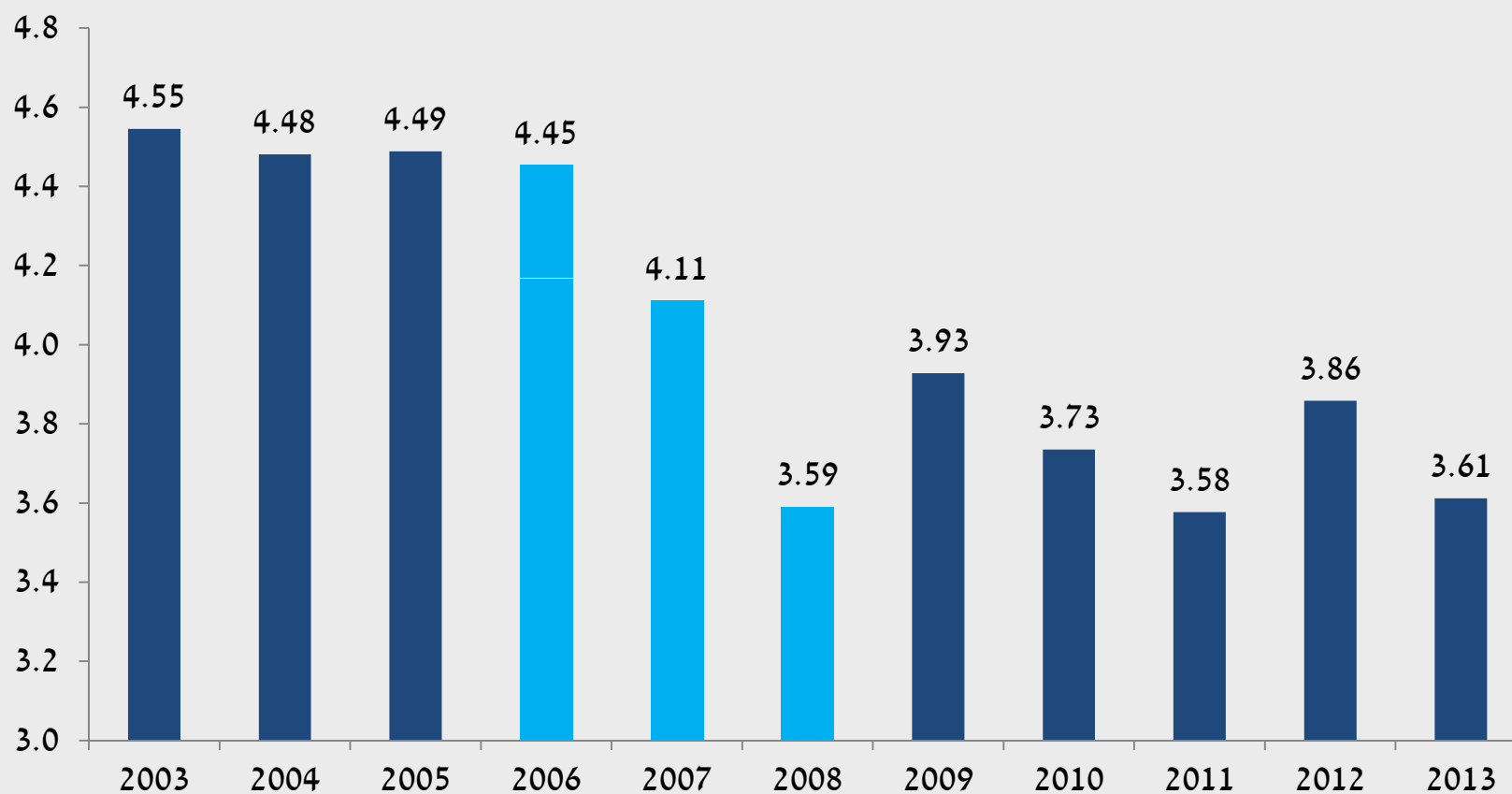
מהן הסיבות לפער במחירים ובכוח הקנייה של הצרכן הישראלי?

מה הוביל לעלייה המשמעותית ברמת המחירים היחסית בין 2005 ל-2008?

אילו ענפים בישראל מאופיינים ברמת מחירים גבוהה, ולמה?

בתקופה בה נרשמה עלייה ב- PPP השקל התחזק

איך תיסוף משפיע על יחס ה-PPP?

- יחס ה-PPP מבטא את מחירו של סל מוצרים אחיד **בדולרים**.
- נניח שמחיר של מוצר (לא סחיר) בשקלים לא משתנה.
- בעת תיסוף מחירו הדולרי של אותו מוצר יעלה.
- כשזה קורה אותו מוצר נהיה זול בחו"ל ביחס לזה בישראל.
- לכאורה, מצב זה חיובי לצרכן הישראלי המבקר בחו"ל ולא אמור להשפיע על מי שחי וצורך רק בארץ.
- אולם, סביר והתיסוף יצר אצל ישראלים המבקרים בחו"ל, או משוויים מחירים לחו"ל, תפישה לפיה המחירים בישראל עלו משמעותית, למרות שבפועל במקרים רבים רק תרגום המחיר בחו"ל למונחים שקליים הוא שהשתנה.

תיסוף השקל ועליית מחירים עולמית יכולים להסביר את רוב העלייה שבין 2005 ל- 2008

<u>השינוי המצרפי בין 2005 ל- 2008</u>	<u>הגורם</u>
+1.0%	השינוי בלוג התוצר לנפש
+8.8%	השינוי בלוג שער הדולר
+1.5%	השינוי בלוג הפתיחות לסחר
+9.3%	התקופה (השנה)
+11.5%	קבוע
+34.8%	ניבוי המודל
+41.8%	בפועל
+5.9%	גורמים לא מוסברים (שארית)

שאלות המחקר

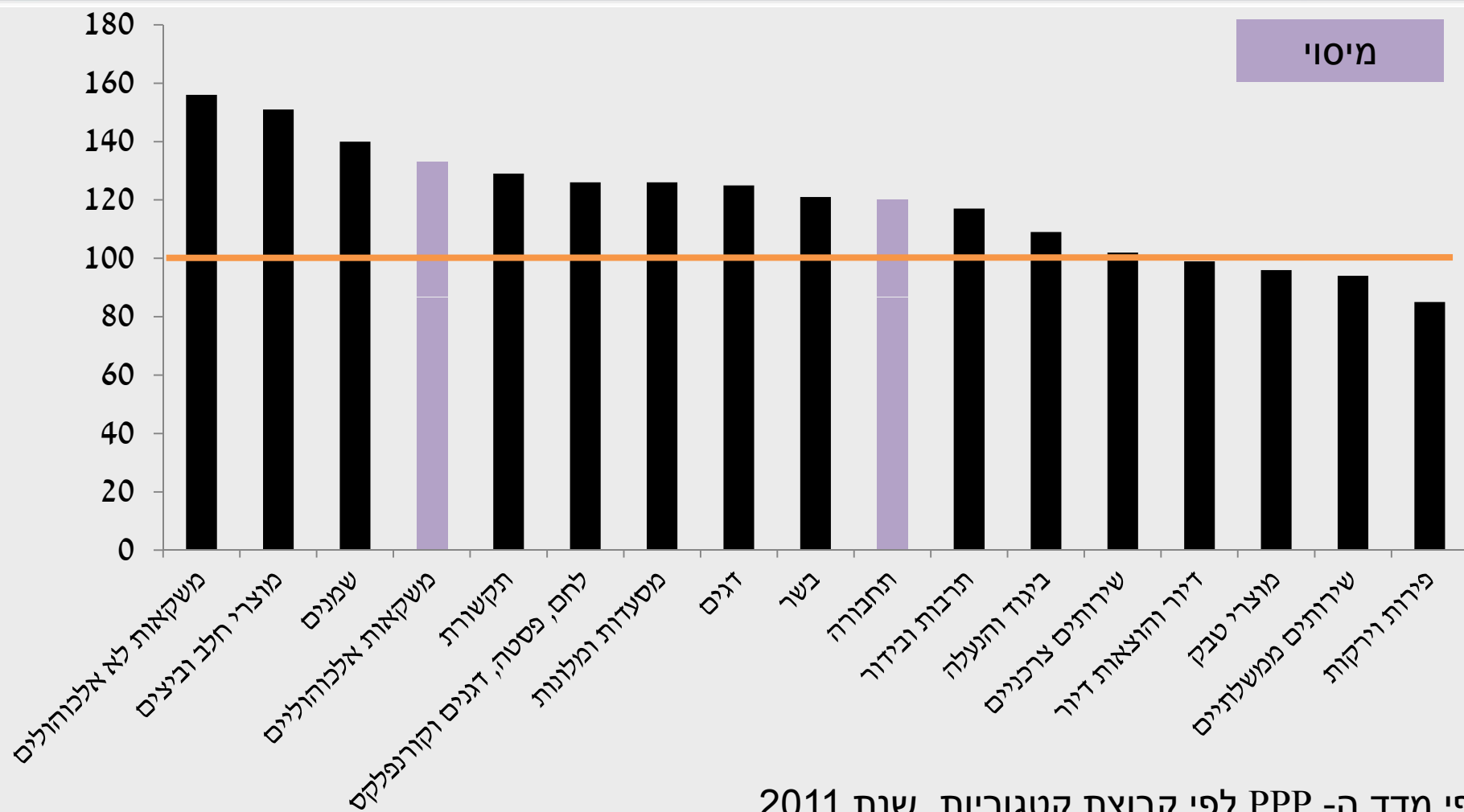
□ מהן הסיבות לפער במחירים ובכוח הקנייה של הצרכן הישראלי? **פתיחות נמוכה לסחר בינלאומי.**

□ מה הוביל לעלייה המשמעותית ברמת המחירים היחסית בין 2005 ל-2008? **בעיקר תיסוף השקל.**

□ אילו ענפים בישראל מאופיינים ברמת מחירים גבוהה, ולמה?

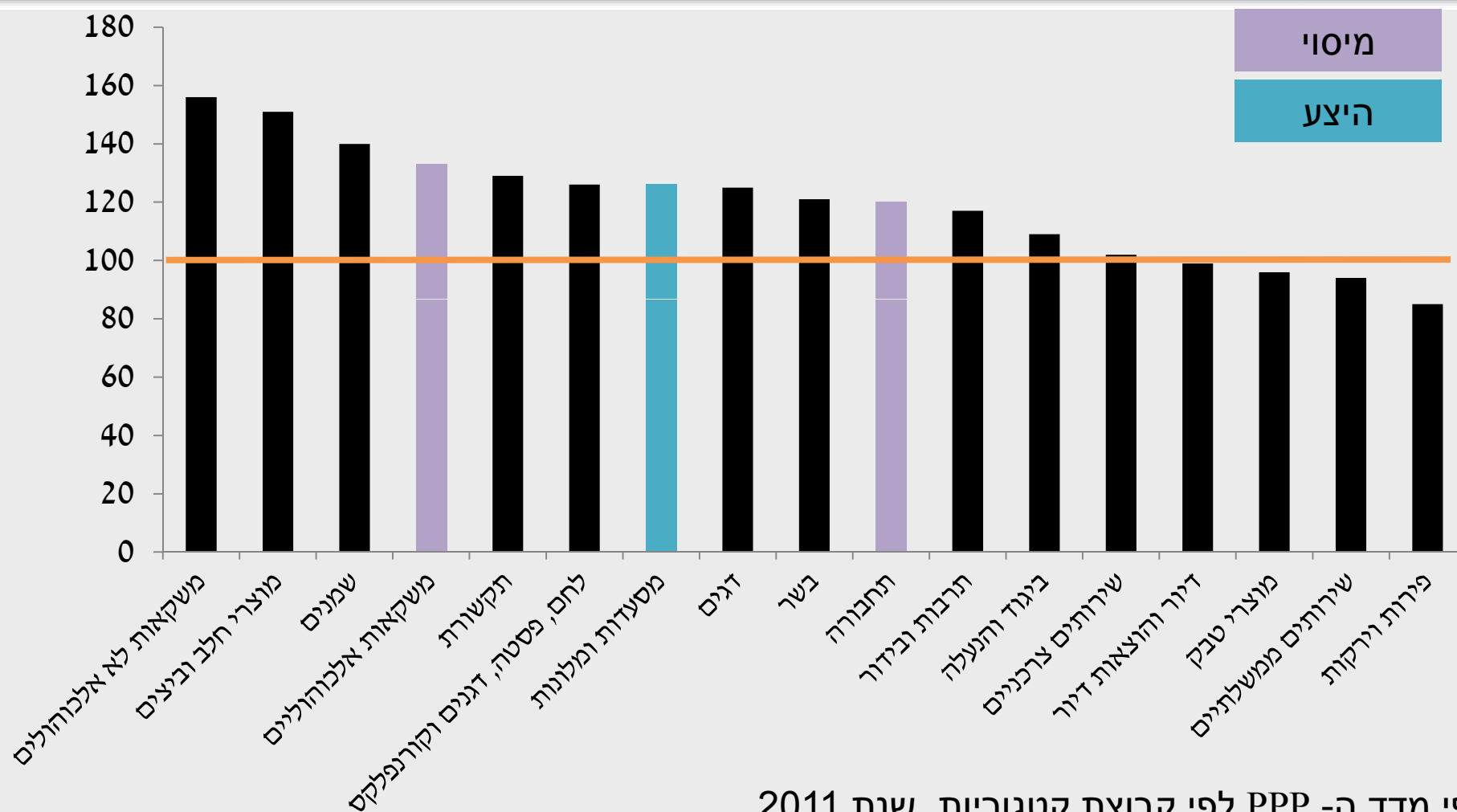
אלכוהול ותחבורה בגלל המיסוי

*לפי מדד ה- PPP לפי קבוצת קטגוריות, שנת 2011.
מקור: OECD.

מלונות בגלל ההיצע הנמוך

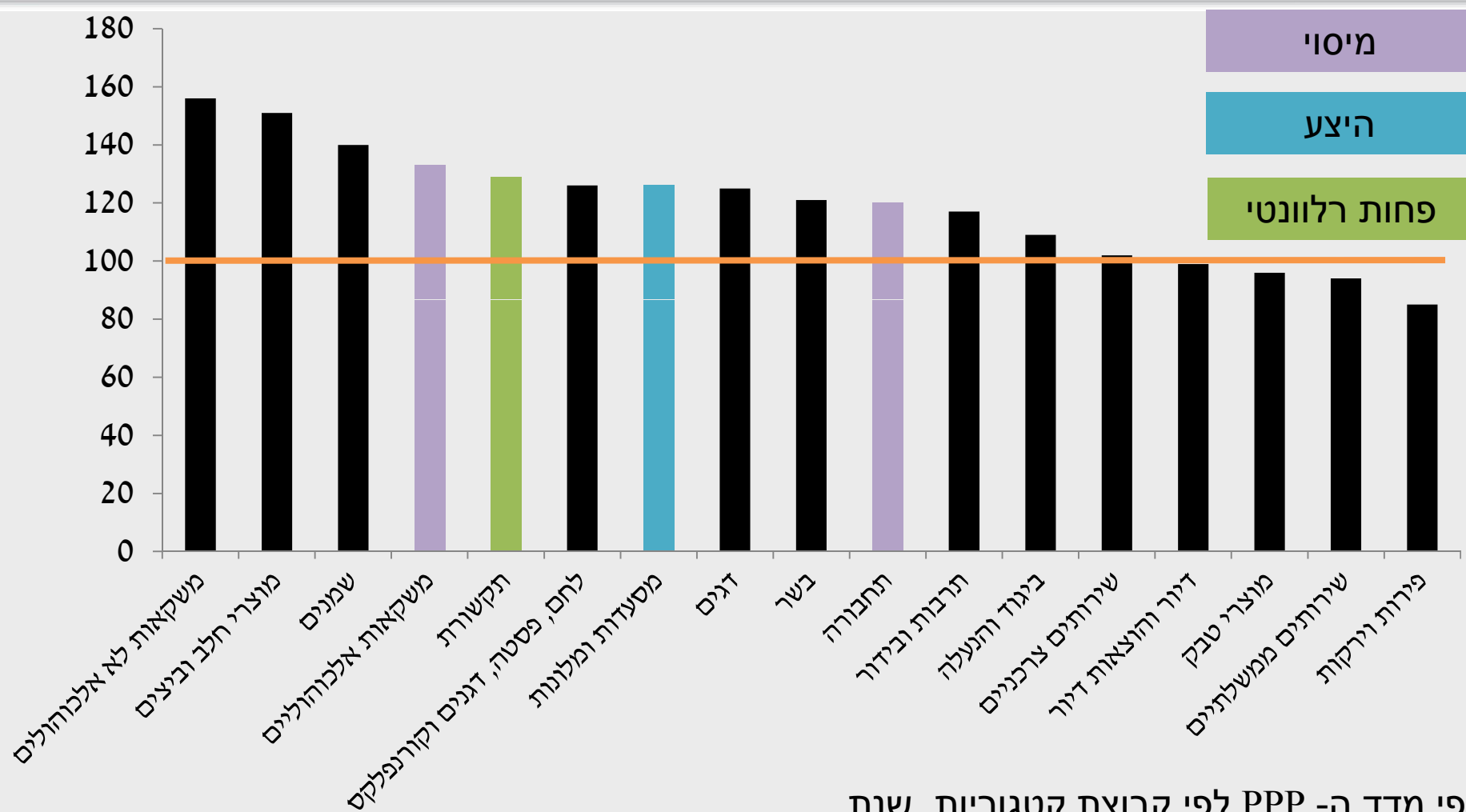

*לפי מדד ה- PPP לפי קבוצת קטגוריות, שנת 2011.
מקור: OECD.

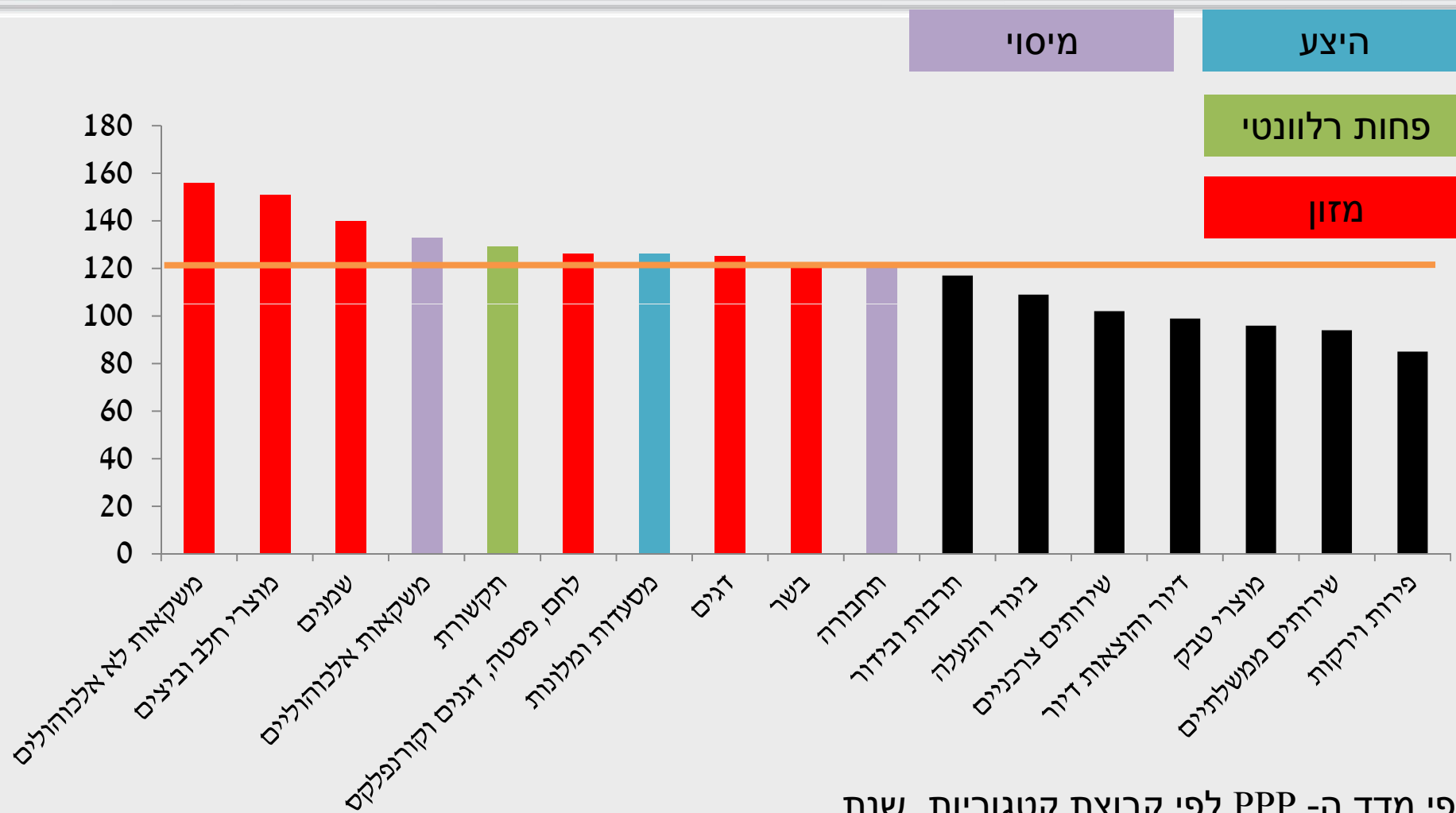
תקשורת כבר הרבה פחות

*לפי מדד ה- PPP לפי קבוצת קטגוריות, שנת 2011.

ובעיקר מוצרי המזון (ללא פירות וירקות)

*לפי מדד ה- PPP לפי קבוצת קטגוריות, שנת 2011.

שאלות המחקר

□ מהן הסיבות לפער במחירים ובכוח הקנייה של הצרכן הישראלי? **פתיחות נמוכה לסחר בינלאומי.**

□ מה הוביל לעלייה המשמעותית ברמת המחירים היחסית בין 2005 ל-2008? **בעיקר תיסוף השקל.**

□ אילו ענפים בישראל מאופיינים ברמת מחירים גבוהה? **ענפי המזון. למה?**

ריכוזיות בייצור

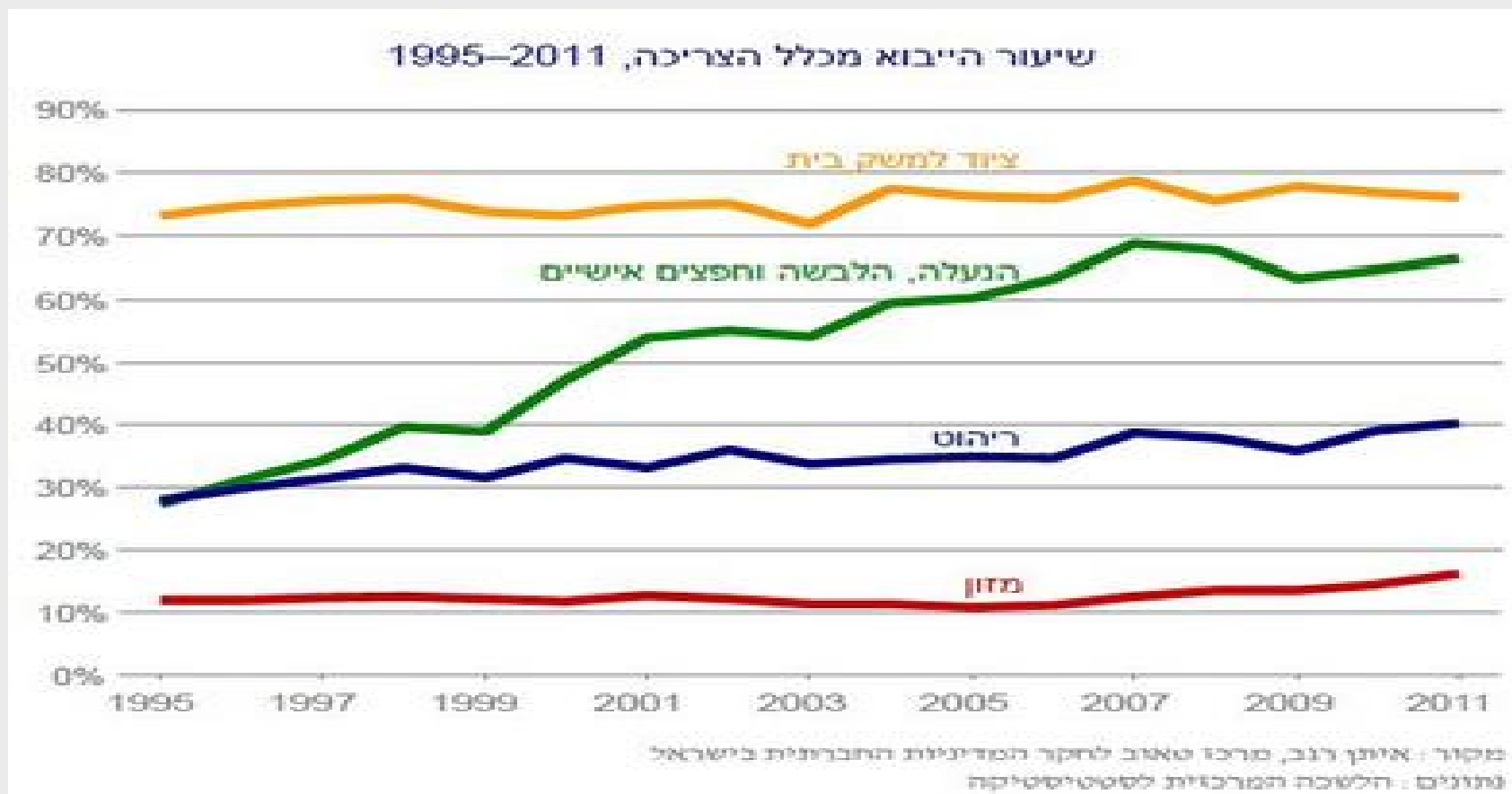
יחס ה-PPP, 2011 (ממוצע OECD=100)	נתח שוק של היצרן הגדול ביותר, 2012	קטגוריה בנתוני נילסן	קטגוריה במדד ה-PPP
156	87%	משקאות מוגזים שחורים	משקאות לא אלכוהוליים
	61%	משקאות סויה	
151	*70%	17 קטגוריות וביניהן חלב, יוגורט וביצים	מוצרי חלב וביצים
140	47%	שמן	שמנים
133	51%	יינות מתוקים	משקאות אלכוהוליים
126	*52%	7 קטגוריות וביניהן אורז, לחם ולחמניות ופסטה	לחם, פסטה, דגנים וקורנפלקס
125	50%	דגים קפואים	דגים
	56%	שימורי טונה	
121	42%	הודו קפוא	בשר**
	34%	עוף קפוא	

* ממוצע משוקן 2011.

** ענף זה אינו מתנהל כשוק תחרותי בין היתר עקב חוקים המחריגים את הענף מהחוק להגבלים עסקיים.
מקור: עיבודים לנתוני חברת נילסן.

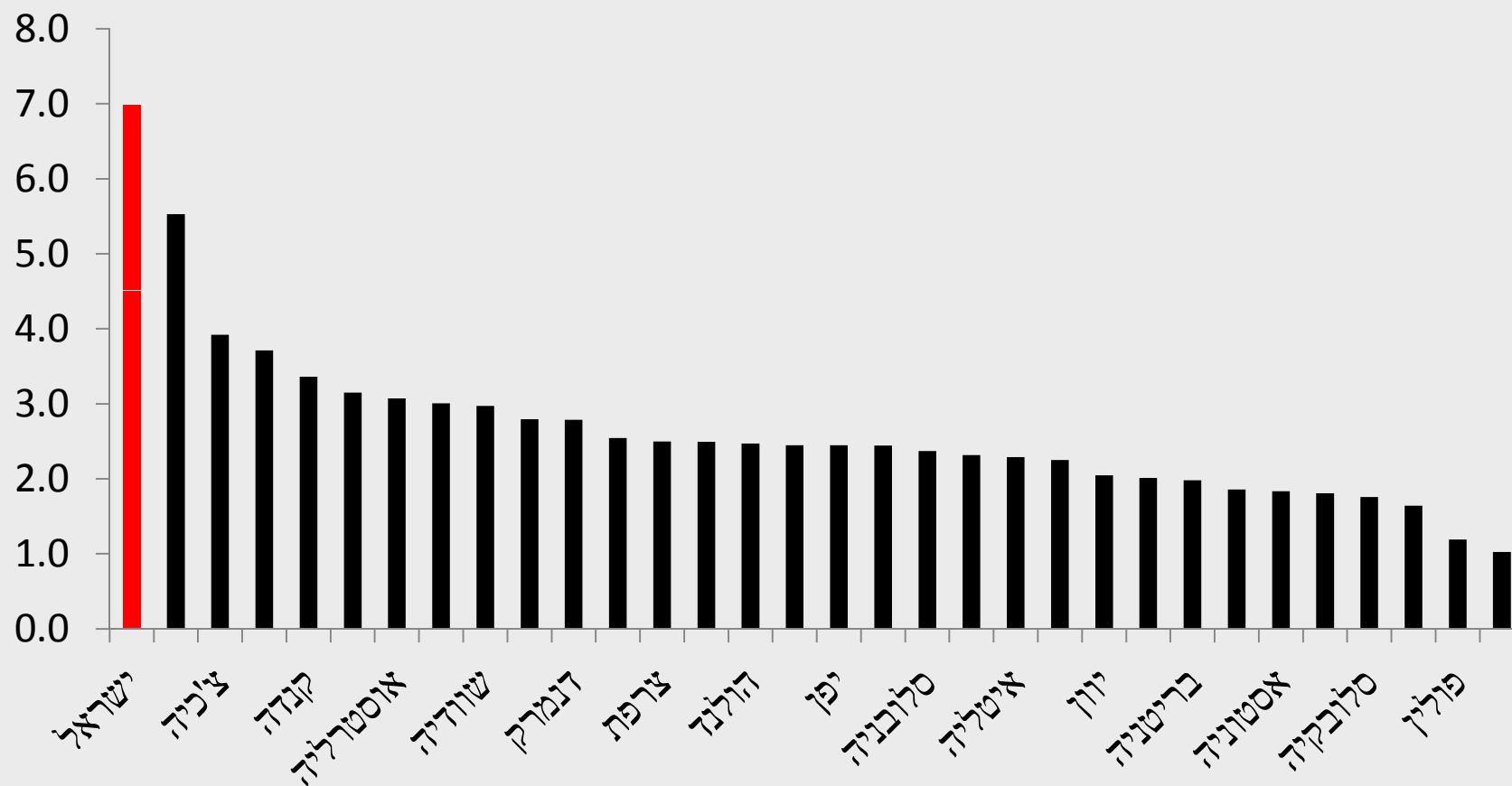

מעט מאוד תחרות מהעולם

ורגולציה המקשה על שחקנים חדשים להיכנס לשווקים בהם המחירים גבוהים

מחיר קילו אננס בשנת 2011, בדולרים.
מקור: עיבודים לנתוני הבנק העולמי.

מסקנות מדיניות

- המשק הישראלי קטן ומבודד. הדבר תורם לרמת הריכוזיות בענף המזון וליוקר המחייה.
- אין בהכרח להשלים עם התופעה.
- דהיינו, יש מקום למדיניות ממשלתית אקטיבית בענף המזון להגברת התחרותיות והפתיחות לסחר חוץ.

תודה על ההקשבה

בהם נרשמה עלייה חדה במחירים בין אמצע 2007 לאמצע 2008

